ВЫДРА БЕЛАРУСКАЯ

Выданьне Рады Беларускай суполкі у Чэхіі «Скарына»

N3, травень 2005

КРУМЛАЎСКАЯ КАЗКА

З 22 сакавіка па 18 красавіка ў Чэхіі па запрашэньню суполкі «Скарына» знаходзіўся вядомы беларускі мастак і пэрформэр сп-р Алесь Пушкін, які большасьць часу працаваў над сваімі мастацкімі творамі ў Чэскім Крумлаве – сярэдневечным горадзе Паўднёвай Чэхіі, які цалкам узяты пад абарону ЮНЭСКА , бо горад фактычна не зьмяніўся з сярэдзіны 18 стагоддзя і ўяўляе сабой найкаларытнейшае мейсца ва ўсёй Эўропе. 16 красавіка суполка “Скарына” правяла выставу твораў А.Пушкіна ў Празе, на якой пабыло больш за паўсотню беларусаў. На разьвітанне мастак гаварыў аб сваіх уражаннях.

На гэты раз вясновае маё перабываньне ў Чэхіі пачалося са сьвята 25 Сакавіка – Дня Незалежнасьці Рэспублікі Беларусь, 87-х угодкаў. Прыехаў я па запрашэньню Рады суполкі «Скарына», падпісанаму спадаром Юркам Станкевічам, і ўбачыў на уласныя вочы сёлетнее сьвяткаваньне беларусаў, якія жывуць у Чэхіі, свайго Найгалоўнейшага сьвята – Дня абвешчаньня БНР. Я намагуся быць аб'ектыўным, бо прысутнічаў 25 сакавіка й на сустрэчы з сэнатарамі ў Сэнаце ЧР (з раніцы, у 11.30, мерапрыемства, арганізаванае Зьвязам беларусаў замежжа), і ў Люстраной Залі назаўтра, арганізаванай суполкай «Скарына», й на канцэрце бардаў Сваталлука Караска й Віктара Шалкевіча 26 сакавіка ў Паэтыцкай гасподы, арганізаваным чэскай фундацыяй «Чалавек у нядолі». Да гэтага ж, 25 сакавіка, з суполкай «Скарына» мы наведалі Альшанскія могілкі, магілы Пётры Крэчэўскага і Васіля Захаркі.

Асноўная думка: як аб'яднаць усіх гэтых людзей, што душой шчыра любяць Беларусь – сваю Радзіму – й жадаюць ёй дабра й шчасьлівай будучыні? Магчама, шлях ляжыць праз шчырыя маленькія зьдзяйсьненьні дзеля канкрэтных людзей нашай Бацькаўшчыны – а тым самым ёй усёй («Ссытачак Добрых Справаў»).

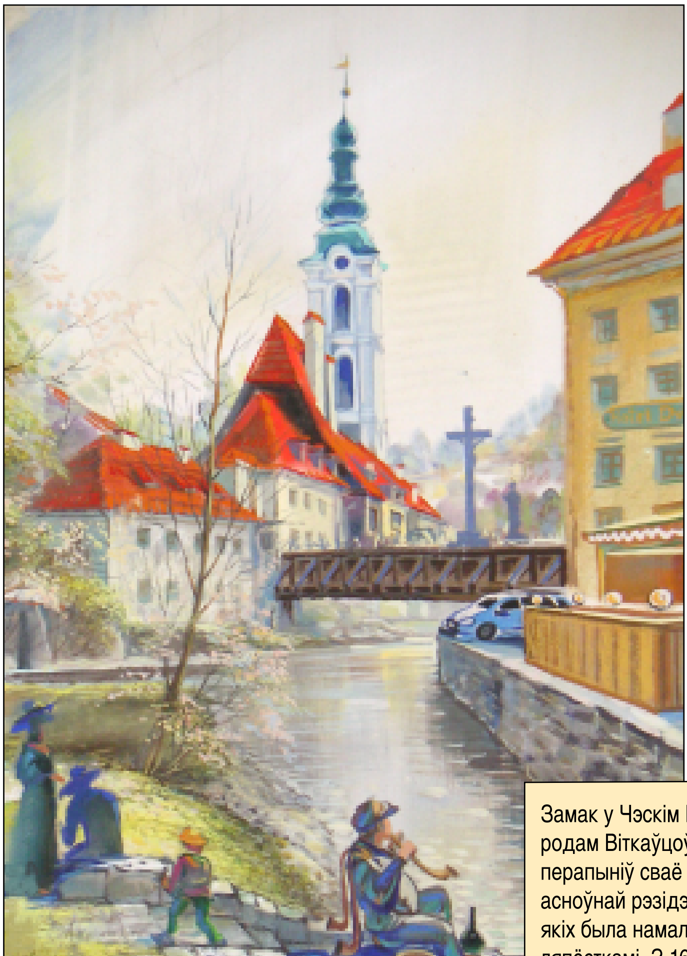

Культура

Дадзены прыезд – гэта самотная, ціхая праца ў сярэдневечным горадку Чэскім Крумлаве. Гэта ранішнія вандроўкі па векавому замкаваму парку, дзе ў тумане як быццам праходзілі дзяўчыны й дамы, вядзьмаркі і алхімікі, прыдворныя мастакі й архітэктары, й чыстая Белая Панна са сваімі трыма парамі пяльчатак, каму які падаючы знак: чырвоныя – пажар, чорныя – сьмерць, белыя – дабро.

Першы тыдзень даўся цяжка. Чаму? – Сны не давалі пакою. Перасьніліся ўсе – тата, жонка, мама пакойная… І толькі пасьля першага тыдня, калі даведаўся, што пайшоў мой сынок па падворку ў Бабры, мне стала хораша. І справа пайшла!

Я удзячны лёсу, што адбылося малое цуда – узьнік шанец у жыцці пажыць у сярэдневечным горадзе. Пад вокнамі – Влтава, пісаліся карціны, пад вечар хораша сьпявалі птушкі, калі я самотна гуляў па замкавым падвор'і. І верылася, што гэтая творчая энэргтя ня можа бясследна зьнікнуць, што душы мясцовых беларусаў і тых, каго пабачу дома, - пераменяцца. І гэты цуд я ўбачыў у вачах зусім розных і нецярплівых асоб, якія прыйшлі на маю выставу, якую зарганізавала суполка «Скарына» у Празе 16 красавіка па вул. Jana Zajice, 36. Гэта была маленькая перамога чысьціні, прыгажосьці і культуры ў складаным, пыхлівым, амбітным гэтым сьвеце, дзе няма галодных і прыніжаных, а ёсьць бязвер'е й нелюбоў да бліжняга. Вось мой шлях. І мая роля культурных прыездаў да сяброў-эмігрантаў: рабі як я, і ў гэтым будзе плён.

Сьмерць Папы Рымскага, якая мяне засьцігла ў Чэскім Крумлаве

Такая падзея, якую нельга не адзначыць, бо сам прычыніўся да напісання яго выявы на суфіце капліцы Св. Язэпа Магілёўскай Катэдры ў 1995 – 1996 гг.

Маральныя аўтарытэты для мяне выходзяць у сьвет іншы: Васіль Быкаў, Папа… І з трывогай чакаю заўтрашняга дня касьцёла, ягонай моўнай палітыкі на Беларусі, духоўнасьці й кананічнасьці, бо Папа быў тым гарантам, што Хрыстовы карабель касьцёла йдзе верным шляхам. Сьведчаньне таму – ягоныя асбістыя падзей жыцьця, як ён іх асабіста перажыў…

працяг на старонцы 2

Замак у Чэскім Крумлаве быў заснаваны ў 13 ст. родам Віткаўцоў; пасьля 1302 г., калі род Віткаўцоў перапыніў сваё існаванне, Чэскі Крумлаў зрабіўся асноўнай рэзідэнцыяй рода Рожмберкаў, на гербе якіх была намалявана чырвоная ружа з пяцью ляпёсткамі. З 1602 г. горад перайшоў пад уплыў аўстрыйскіх родаў Эггенбергаў і Шварцэнбергаў, некаторы час належаў імпэратару Рудольфу ІІ.
С замкам звязана легенда аб Маркеце Піхлеравай – простай дзяўчыне, у якую закахаўся звар'яцелы сын імператара Рудольфа Юлій Д'Аўстрый. Апошняга бацька пасяліў ва Крумлаўскім замку. У прыпадку шаленства Юлій Д'Аўстрый забіў сваю каханую. Па загаду імператара яго арыштавалі і затачылі у некалькіх пакоях замка, пасьля чаго ён неўзабаве памёр. А прывід Маркеты, згодна легендзе, да нашых дзён час ад часу з'яўляецца ў замку.

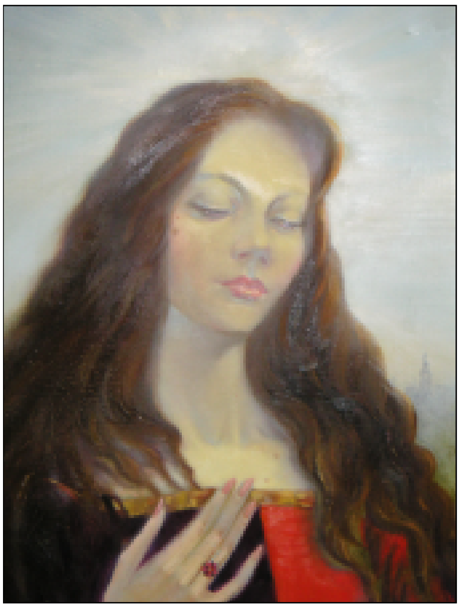

КРУМЛАЎСКАЯ КАЗКА

працяг са старонкі 1

Натхненне

Як заўсёды, лепшая задумка прыходзіць пад канец прэбываньня ў Чэскім Крумлаве – «Крумлаўская казка»: лілёвы прыцемак вечара, захад сонца над замкавай сажалкай, чорныя вузлавыя дубы-чараўнікі, нізка да вады схіленыя галіны з птушкамі й ржавай пазалеташняй лістотай і Панна, якая адлюстроўваецца ў ціхіх водах Сажалкі-горада; горад асьвятляецца ціхім цёплым сьветам запаліўшыхся агеньчыкаў шматлікіх гаспадак, пэнсіёнаў, гатэляў і дамоў. Легенда-сучаснасьць.

З нейздзейсьненымі задумамі я прыязджаю 16 красавіка ў Прагу. Прага па-вясноваму бадзёрая, цёплая. Паўсюдна квітнеючыя сады, магноліі й акацыі. Прага – гэта нейздзейсьненая беларуская мара з яе ўтульнасьцю, старасьвецкасьцю й даглежанасьцю помнікаў архітэктуры й гісторыі, ператварыўшымі яе ў асноўны нацыянальны здабытак.

Хацелася б яшчэ адзначыць наведванне замка ў Глыбокім – рамантычнага, сьветлага замка, найлепшага, на маю думку, замка ў Чэхіі. Мы былі там у нядзелю 17 красавіка з сям'ёй Скарулісаў. Атрымалі шмат станоўчых эмоцыяў, зрабілі маленькае сьвята перад развітаннем з блізкім мне чалавекам – Сяргеем Скарулісам, дзякуючы якому я ўпэўнены ў адным: хочацца жыць доўга, сябраваць і абавязкова яшчэ вяртацца ў Чэхію з гасьцінцамі й творчымі задумкамі, навінамі, кнігамі, добрымі намерамі.

Гутарыла Іна Паўловіч, старшыня суполкі Скарына

НАВІНЫ, АБ'ЯВЫ

КАНФЛІКТ ВЫРАШЫМ У СУДЗЕ

18 студзеня спадар Сяргей Скаруліс, сябра Рады суполкі «Скарына», падаў судовую заяву аб прызнаньні несапраўднасьці Агульнага Схода суполкі, праведзенага 18.12.2004 супрацоўнікамі Радыё «Свабода» як схода, праведзенага з грубымі парушэньнямі Чэскіх законаў і Статута суполкі.

Справа, якая мае рэгістрацыйны нумар 5c9/2005, будзе разглядацца 01.06.2005 у раённым судзе Прага – 7 па вул. Ovocný trh 4 у пакоі 154 у 14:00.

ЧАЦЬВЕРТЫ ЗЬЕЗД ЗБСБ

У ліпені 2005 г. у Менску адбудзецца IV з'езд беларусаў сьвету, які ладзіць Міжнароднае грамадскае аб'яднанне «Бацькаўшчына». У якасьці дэлегатаў на з'езд ад суполкі «Скарына» вылучаныя Андрэй Рамашэўскі й Рыгор Жыдкоў.

ПАЗБАЎЛЯЕМСЯ СЬМЕЦЬЦЯ

Радай суполкі «Скарына» 07.05.2005 створана ліквідацыйная камісія па пазбаўленьню ад часткі мэблі, якую перадало суполцы у 2004 г. кіраўніцтва Радыё «Свабода». Старшынёй камісіі прызначаны спадар Гянадзь Кажамяка.

Сяброў суполкі, маючых цікавасьць да наступных рэчаў: сталы кампутарныя (4) й кампутары Macintosh просім звяртацца да спадара Кажамякі па тэлэфоне 777063235.

СУПОЛКА «СКАРЫНА» У ІНТЭРНЭЦЕ

Афіцыйны сайт суполкі знойдзеце на адрэсе http://www.skaryna.net/, а на http://forum.skaryna.net/ працуе форум адчынены для дыскусіі паміж сябрамі суполкі ды й з іншымі беларусамі. Сябры суполкі вольна карыстаюцца мэйлавымі адрэсамі ў дамэне skaryna.net

АДЧЫНЕНЫ ЛІСТ

Сутнасьць г.зв. «канфлікту» унутры суполкі «СКАРЫНА» у Празе

Адчынены ліст да Старшыні Рады БНР спадарыні Івонкі Сурвілла ад спадара Юркі Станкевіча, сябра Рады суполкі «СКАРЫНА», старшыні Дэмакратычнага Форума беларусаў Эўропы.

Ужо падчас прыгатовы да Першай сустрэчы беларусаў Эўропы ў Празе (якая адбылася ў жніўні 2004 г.) тагачасная старшыня суполкі спадарыня Ганна Сурмач заскочыла рэшту сяброў Рады суполкі сваімі, можна сказаць, дыктатарскімі паводзінамі – імкнулася праводзіць свае пляны, не узгадняючы іх з рэштай кіраўніцтва, а наадварот, ігнаруючы думкі іншых. Гэта яшчэ ўдалося сяк так перанесьці. Больш да расколу спрычынілася наступнае: 4 сьнежня 2004 г. адбыўся гадавы Агульны й Перавыбарчы Сход суполкі «Скарына» – рэгулярна скліканы, на якім прынялі ўдзел амаль 100% сяброў суполкі, асабіста й праз паўнамоцтвы. Сход прайшоў зусім нармальна, за новага старшыню была абрана спадарыня Іна Паўловіч. Аднак, спадарыня Сурмач, пазнаючы, відаць, што «перамагае» тая група унутры арганізацыі, якая ў мінулым адважылася ёй не падпарадкавацца, й што ня зможа правесьці сваю лінію й сваіх кандыдатаў у кіраўніцтва, проста пакінула сход. Праз два тыдні, 18.12.2004, група працаўнікоў Радыё «Свабода» склікалі свой, быццам Агульны Сход, на якім абвесьцілі Сход 4 сьнежня на падставе розных прыдуманых прычынаў нелегітымным. Проста правялі свайго роду путч, спадзяючыся на тое, што рэшта сяброў суполкі спалохаюцца іхнага «аўтарытэту». Нармальна абранае кіраўніцтва суполкі (у тым ліку і я) апублікавала на сайце суполкі абгрунтаваныя выясьненьні свайго становішча, й прапанавала склікаць адмысловую камісію з удзелам неўтральных асобаў дзеля разгляду канфлікту. На гэтую прапанову дагэтуль ня быў атрыманы адказ. Больш падрабязная інфармацыя аб падзеях 4 і 18 сьнежня 2004 г. пададзена ў двух дадатках:

Заява Рады суполкі з 5 студзеня 2005 г.;

Заява сп-ра Сяргея Скаруліса, сябры Рады суполкі.

Гэтыя дадаткі магу Вам пераслаць у выпадку патрэбы.

З пашанай – Юрка Станкевіч, сябра Рады суполкі «Скарына».

ВЫДРА БЕЛАРУСКАЯ - Выданьне Рады Беларускай суполкі ў Чэхіі «Скарына». N3, травень 2005. E-mail: vydra@skaryna.net
Рэдакцыйная калегія: Л.Дзямко, Р.Жыдкоў, Г.Кажамяка, І.Паўловіч, А.Рамашэўскі (рэдактар), С.Скаруліс, Ю.Станкевіч, В.Цімошчанка.
© 2005 Суполка «Скарына». Усе правы абаронены. Перадрукоўка цэлых тэкстаў альбо частак з абавязковай спасылкай на першакрыніцу дазволена.
Пры падрыхтоўцы выданьня была выкарыстана вольнае праграмовае забясьпячэньне - vim, gimp, inskape, scribus пад апэрацыйнай сістэмай Debian Linux